

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/115/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7813203540
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexander Husivarga
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7813203540.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Alexandra Husivargu a sudcov JUDr. Moniky Koščovej a JUDr. Jozefa Maruščáka v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s.r.o., so sídlom v Prahe, Politických vězňů 1272/21, Nové Město, Česká republika, IČO : 26 429 705, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO : 36 864 421, proti odporkyni: Š.W. D.R., J.Ý. E. G., C. XXX, o zaplatenie 367 € s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 27. októbra 2014 č.k. XC/XXX/XXXX-XX takto

rozhodol:

P r i p ú š ť a späťvzatie návrhu o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 367 € od 30.12.2009 do zaplatenia, z r u š u j e rozsudok č.k. 5C/144/2013-58 zo dňa 27.10.2014 vo výroku o zamietnutí návrhu v tejto časti a konanie v tejto časti z a s t a v u j e .

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutom výroku o zamietnutí zmenkového úroku 0,06 % denne zo sumy 367 €.

Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Rožňava (ďalej aj „súd prvého stupňa“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 27. októbra 2014 č.k. 5C 144/2013-58 zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu 367 € spolu so 6 % ročným úrokom od 10.1.2014 do zaplatenia a zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 1,22 €, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodol tak o návrhu na uplatnenie pohľadávky v zmysle čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“), ktorým sa navrhovateľ domáhal zaplatenia zmenkovej sumy vo výške 367 €, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 367 € od 30.12.2009 do zaplatenia, 6 % ročného úroku zo sumy 367 € od 15.3.2010 do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 1,22 € a náhrady trov konania.

Zo zmenky predloženej navrhovateľom zistil, že táto bola vystavená odporkyňou dňa 31.8.2009 na zmenkovú sumu 367 € a zmenkový úrok bol dojednaný vo výške 0,25 % denne od 30.12.2009. Zmenka bola vystavená v Rožňave a spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. ako pôvodný veriteľ previedla zmenku indosamentom (rubopisom) na navrhovateľa, o čom bol na druhej strane zmenky vykonaný písomný záznam. Tým sa stal majiteľom zmenky navrhovateľ. Zmenka obsahovala všetky zákonom

predpokladané náležitosti vyplývajúce z ust. § 75 zák. č. 191/1950 Sb. o vlastnej zmenke, okrem údaju o splatnosti. V súvislosti s indosovaním zmenky došlo k situácii, kedy pôvodná zmenka stratila charakter zabezpečovacej zmenky a stala sa zmenkou na platenie. Nebolo však preukázané, že by odporkyňa od vystavenia zmenky a ani po jej indosovaní vzniesla nejaké námietky. Z týchto dôvodov posudzoval zmenku a záväzky zo zmenky v zmysle zák. č. 191/1950 Sb.. Keďže odporkyňa nevzniesla žiadne námietky a zmenková suma nebola doposiaľ uhradená, nárok navrhovateľa z titulu plnenia zmenkovej sumy súd považoval za dôvodný, vrátane 6 % zákonného ročného úroku a zmenkovej odmeny.

Konštatoval, že navrhovateľom predložená zmenka je zmenkou na videnie a táto je splatná pri predložení, pričom za predloženie zmenky na platenie sa všeobecne uznáva aj jej uplatnenie na súde. V zmysle § 5 ods. 1 zák. č. 191/1950 Sb. vystaviteľ zmenky ustanovil zúrokovanie zmenkovej sumy a úroková miera bola uvedená sadzbou 0,25 % denne, t.j. 91,25 % ročne. Uviedol, že zmenkový zákon výšku úrokovej miery neupravuje a jej určenie ponecháva na vystaviteľa. V prípade, že zmenkový zákon ako osobitný predpis neobsahuje inú úpravu, platnosť právnych úkonov, t.j. jednotlivých zápisov na zmenke sa spravuje všeobecnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch. Pri posudzovaní úrokovej miery v úrokovej doložke na zmenke je preto potrebné vychádzať z ust. § 39 Občianskeho zákonníka a skúmať, či pre neprimeranú výšku úroku nie je právny úkon pre rozpor s dobrými mravmi neplatný. Zmenkový úrok plní funkciu odmeny za poskytnuté peňažné prostriedky, preto jeho výška musí zodpovedať danému účelu. Za primeranú odplatu za poskytnutie peňažných prostriedkov však nie je možné považovať ročný úrok, ktorý sa v podstate rovná dlžnej istine alebo ju prevyšuje. V čase vystavenia zmenky boli úrokové sadzby uplatňované bankami pri spotrebiteľských a ostatných úveroch pre domácnosť nižšie ako 14 % ročne, ktorú sadzbu dohodnutý zmenkový úrok vo výške 91,25 % ročne viacnásobne prevyšuje, z ktorého dôvodu súd úrokovú doložku na zmenke považoval za neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Na absolútnu neplatnosť úrokovej doložky na zmenke súd prihliadal ex offio, preto žalobu ohľadom 0,25 % denného zmenkového úroku zo zmenkovej sumy zamietol a odporkyňu zaviazal iba na zaplatenie 6 % ročného úroku odo dňa zročnosti zmenky, t.j. v danom prípade odo dňa nasledujúceho po doručení návrhu odporkyne z dôvodu, že navrhovateľ nepredložil dôkaz, kedy pred podaním žaloby sa stala zmenka zročnou. Priznal preto navrhovateľovi 6 % ročný úrok od 10.1.2014 t.j. dňom nasledujúcim po doručení návrhu odporkyne a nie od 15.3.2010 ako si navrhovateľ uplatnil v návrhu a v prevyšujúcej časti žalobný návrh na zaplatenie 6 % úrokov zo zmenkovej sumy zamietol.

O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 2 O.s.p. a vzhľadom na čiastočný úspech oboch účastníkov konania žiadnemu z nich náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku, a to proti zamietavému výroku (ktorým súd zamietol zmenkový úrok 0,25 % denne zo zmenkovej sumy ako aj voči výroku o nepriznaní náhrady trov konania) v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ z dôvodov podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b/, 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a z dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p., teda z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesúhlasil so záverom súdu, že dohodnutý zmenkový úrok je v rozpore s dobrými mravmi. Poukázal na to, že zmenku vystavila odporkyňa, túto dobrovoľne podpísala a išlo o prejav jej slobodnej vôle. Sadzba zmenkového úroku je napísaná na zmenke a bola jej známa v čase vystavenia zmenky. Odporkyňa teda mala vedomosť o tom, že sadzba zmenkového úroku predstavuje 0,25 % denne a s takouto sadzbou zmenkového úroku jednoznačne súhlasila. Poukázal ďalej na nespornosť záväzku odporkyne za zmenku zaplatiť. Nespornosť záväzku odporkyne sa pritom nepochybne vzťahuje na celý záväzok obsiahnutý na zmenke, zmenkový úrok nevynímajúc. Záväzok odporkyne zaplatiť aj zmenkový úrok je teda platný a má byť priznaný v súdnom konaní, a to o to viac, že odporkyňa žiadne námietky voči uplatnenej zmenke neformulovala. Vzhľadom na tieto skutočnosti a s poukazom na rozhodnutia iných okresných súdov, ktoré priznali navrhovateľovi nárok v plnom rozsahu, navrhol zmeniť rozsudok tak, že súd návrhu navrhovateľa v celom rozsahu vyhovie.

Navrhovateľ v odvolacom konaní zobral čiastočne späť návrh na začatie konania v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne a navrhol konanie v tejto časti zastaviť.

Odporkyňa proti čiastočnému späťvzatiu nemala námietky (§ 101 ods. 3 O.s.p.).

Krajský súd v Košiciach v zmysle ustanovenia § 208 O.s.p. rozhodol o pripustení čiastočného späťvzatia návrhu o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 367 € od 30.12.2009 do zaplatenia, zrušil rozsudok v tejto časti a konanie v tejto časti zastavil.

Navrhovateľ v odvolaní napadol (po pripustení čiastočného späťvzatia) iba výrok o zamietnutí zmenkového úroku 0,06 % denne zo sumy 367 € od 30.12.2009 do zaplatenia a súvisiaci výrok o trovách konania, (navrhovateľ v odvolaní nenapadol výrok rozsudku o zamietnutí 6 % ročného úroku od 15.3.2010 do 9.1.2014), preto predmetom odvolacieho prieskumu bol iba tento zamietavý výrok (ďalej len napadnutý výrok) a súvisiaci výrok o trovách konania účastníkov.

Rozsudok je v napadnutom výroku o zamietnutí zmenkového úroku 0,06 % denne zo zmenkovej sumy 367 € od 30.12.2009 do zaplatenia vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 14. júna 2016 o 11.15 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202/2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 7. júna 2016 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 156 ods. 1, 3 O.s.p.

Navrhovateľ namieta odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., podľa ust. § 205 ods. 2 písm. b/ a f/ O.s.p., t.j. že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., konkrétne účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tieto dva odvolacie dôvody navrhovateľ bližšie nekonkretizoval, teda neuviedol, akým postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať a neuviedol ani inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci - poznámka odvolacieho súdu) a že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Súd prvého stupňa na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych právnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku v napadnutej časti, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa o neplatnosti dojednania zmenkového úroku z dôvodov, ako ich veľmi výstižne uviedol súd prvého stupňa a na ktoré odvolací súd v podrobnostiach odkazuje.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza nasledovné :

Dňa 20.10.2015 prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledujúcom znení :

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že :

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offa povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;
2. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 8/2015 pod číslom 93.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd môže aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky preskúmať a posúdiť nárok na uplatnený zmenkový úrok, či tento nie je uplatnený v rozpore s dobrými mravmi vzhľadom na jeho výšku, teda platnosť dohody o zmenkovom úroku súd skúma ex offa. Súd má teda právo a povinnosť vyhodnotiť, či dohodnutý úrok je primeraný a ak túto podmienku nespĺňa, návrh v časti úroku zamietnuť.

Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom (§ 39 OZ).

Ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Zmenkový úrok rovnako ako úroky dohodnuté pri poskytovaní pôžičky alebo úveru predstavuje odmenu za poskytnuté peňažné prostriedky, preto jeho výška musí zodpovedať danému účelu.

Zmenkový zákon ako osobitný predpis a ani Občiansky zákonník ako všeobecný predpis neustanovujú, do akej výšky je možné dojednať zmenkový úrok, ktorý je teda predmetom voľného zmluvného dojednania medzi účastníkmi zmenkového vzťahu, čo však neznamená, že by sa na túto dohodu nevzťahovalo ust. § 3 ods. 1 OZ, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Neprimerane vysoké úroky vrátane zmenkového úroku dojednané pri peňažnej pôžičke alebo úvere sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám správania a vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku, a teda sú v rozpore s dobrými mravmi. V súlade s dobrými mravmi je len také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška dohodnutých úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26.4.2012 sp.zn. 5 Cdo 26/2011).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že dohodnutá výška zmenkového úroku 91,25% ročne podstatne prevyšuje úrokovú mieru obvyklú z praxe peňažných ústavov v čase vystavenia zmenky, t.j. 31.8.2009, kedy úrokové sadzby boli nižšie ako 14% ročne pri spotrebiteľských úveroch a ostatných úveroch pre domácnosti poskytované bankami, z ktorého dôvodu je dohoda o zmenkovom úroku v rozpore s dobrými mravmi, a teda neplatná v zmysle ust. § 39 OZ ako celok.

Dohoda o zmenkovom úroku tvorí nedeliteľný celok a podľa obsahu ju nemožno deliť tak, ako to má na mysli ust. § 41 OZ, a teda určiť za neplatnú len tú časť dohody, ktorú vzhľadom na výšku dohodnutých úrokov považuje súd za neprimeranú a v prevyšujúcej časti priznať zmenkový úrok. Z neplatnej dohody nie je možné priznať žiadne plnenie, a teda ani zmenkový úrok po čiastočnom späťvzatí návrhu vo výške 0,06% denne zo zmenkovej sumy.

Z vyššie uvedených dôvodov nebolo možné navrhovateľovi priznať zmenkový úrok v dohodnutej výške 0,25 % denne, teda 91,25 % ročne zo zmenkovej sumy, ale ani v inej výške (0,06 % denne) tak, ako o tom vecne správne rozhodol súd prvého stupňa.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky navrhovateľa nedôvodné a nespôsobilé privodiť zmenu rozsudku v napadnutej časti, z ktorých dôvodov odvolací súd rozsudok v napadnutom zamietavom výroku ako vecne správny potvrdil.

O trovách celého konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 224 ods. 1, 2 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 2 O.s.p. a § 146 ods. 2 prvej vety O.s.p.

Navrhovateľ bol v konaní úspešný, čo do priznania zmenkovej sumy 367 € so 6 % ročným úrokom od 10.1.2014 do zaplattenia a zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 1,22 €, neúspešný však bol v časti zmenkového úroku 0,25 % ročne, a to aj v časti, v ktorej došlo k zastaveniu konania (zmenkový úrok 0,19 % denne), keďže zavinil zastavenie konania späťvzatím návrhu, pričom táto suma prevyšuje zmenkovú sumu a neúspešný bol aj v časti nepriznania zákonného úroku 6 % ročne zo zmenkovej sumy od 15.3.2010 do 9.1.2014, a preto odvolací súd v zmysle ust. § 142 ods. 2 O.s.p. rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.